

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Η **βία κατά των γυναικών** έχει τις ρίζες της στην άνιση θέση των γυναικών στην κοινωνία, θέση η οποία αντικατοπτρίζει τη μη ισόρροπη κατανομή της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ισχύος μεταξύ γυναικών και ανδρών. Πρόκειται για μια από τις πιο διαδεδομένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εποχή μας και για μια μορφή διακριτικής μεταχείρισης η οποία προκαλεί ή μπορεί να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική ή ηθική βλάβη στις γυναίκες ⁽¹⁾. Η βία κατά των γυναικών υποσκάπτει την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητά τους και έχει επιβλαβείς συνέπειες στις οικογένειες, τις κοινότητες και τις κοινωνίες. Υπολογίζεται ότι στην ΕΕ μία στις τρεις γυναίκες (ή 61 εκατομμύρια γυναίκες επί συνόλου 185 εκατομμυρίων) έχουν υποστεί σωματική ή σεξουαλική βία, ή και τα δύο, από την ηλικία των 15 ετών ⁽²⁾.

Είναι δύσκολο να γίνουν εκτιμήσεις για την πλήρη έκταση της βίας κατά των γυναικών, δεδομένου ότι εξακολουθεί να μην καταγγέλλεται και να συνοδεύεται από στιγματισμό. Αυτό σημαίνει ότι οι καταγγελίες δεν αντιπροσωπεύουν παρά μικρό ποσοστό των πραγματικών περιστατικών. Στην Ελλάδα το 66 % του πληθυσμού δηλώνει ότι μάλλον εμπιστεύεται την αστυνομία ⁽³⁾.

Βάσει του δείκτη ισότητας των φύλων του EIGE για το 2015, στις χώρες στις οποίες οι πολίτες έχουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη, τα ποσοστά περιστατικών βίας που καταγγέλλονται τείνουν να είναι υψηλότερα ⁽⁴⁾. Στην Ελλάδα υπολογίζεται ότι το 25 % των γυναικών έχουν πέσει θύματα βίας, ποσοστό το οποίο είναι κατά 8 % χαμηλότερο από το αντίστοιχο για το σύνολο της ΕΕ ⁽⁵⁾.

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων υπολογίζει ότι το κόστος της βίας κατά των γυναικών από τους συντρόφους τους στην Ελλάδα θα μπορούσε να ανέρχεται σε 2,4 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Το ποσό αυτό υπολογίστηκε βάσει της προτεινόμενης μεθοδολογίας στη μελέτη του EIGE το 2014 ⁽⁶⁾, την οποία μπορούν να επαναλάβουν τα κράτη μέλη, όπως έκανε η Εσθονία το 2016 ⁽⁷⁾.

Τι μας λένε τα στοιχεία;

- Το 2013 στην Ελλάδα υποβλήθηκαν 234 καταγγελίες για βιασμό ή απόπειρα βιασμού⁽⁸⁾.
- Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2014, μία στις τέσσερις γυναίκες στην Ελλάδα έχει υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία από την ηλικία των 15 ετών, ενώ το 25 % των ατόμων που ρωτήθηκαν στην Ελλάδα δηλώνουν ότι γνωρίζουν γυναίκα που έχει πέσει θύμα ενδοοικογενειακής βίας στον φιλικό ή συγγενικό τους κύκλο⁽⁹⁾.
- Το διάστημα 2010-2012, τα θύματα σωματεμπορίας στην Ελλάδα υπολογίζονται σε 283, από τα οποία 70 % ήταν γυναίκες και κορίτσια⁽¹⁰⁾.

Όταν η εμπιστοσύνη στην αστυνομία είναι χαμηλή, τα θύματα είναι λιγότερο πιθανό να καταγγείλουν ότι υπέστησαν βία.

Είναι ποινικό αδίκημα η βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα;

Παρότι δεν υπάρχει ειδικός νόμος περί βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα, ορισμένες ειδικές μορφές βίας κατά των γυναικών υπάγονται στον ποινικό κώδικα. Ο βιασμός, η σεξουαλική επίθεση και η ενδοοικογενειακή βία ποινικοποιούνται, ενώ τιμωρούνται επίσης ο βιασμός και η άσεμνη επίθεση εντός του γάμου⁽¹¹⁾. Παρότι δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τους αθέατους διώκτες, τον αναγκαστικό γάμο ή τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, οι συγκεκριμένες μορφές βίας διώκονται βάσει διατάξεων του ποινικού κώδικα.

Τι μέτρα λαμβάνονται για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών στην Ελλάδα;

Το εθνικό πρόγραμμα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (2009-2013) περιλάμβανε δράσεις με σκοπό την πρόληψη και την καταπολέμηση του βιασμού και της σεξουαλικής επίθεσης, της βίας μεταξύ συντρόφων ή της ενδοοικογενειακής βίας, της σεξουαλικής παρενόχλησης, καθώς και της παραβίασης της ελευθερίας επιλογής όσον αφορά τα αναπαραγωγικά δικαιώματα⁽¹²⁾. Με την υλοποίηση του εθνικού προγράμματος αναπτύχθηκε σε ολόκληρη την Ελλάδα ένα ολοκληρωμένο δίκτυο 61 δομών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Το εν λόγω δίκτυο παρέχει υπηρεσίες ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης, νομικές συμβουλές και φιλοξενία σε γυναίκες θύματα βίας, περιλαμβάνει δε και την τηλεφωνική γραμμή SOS 15900, 39 συμβουλευτικά κέντρα και 21 ξενώνες για γυναίκες θύματα βίας.

Οι ορθές πρακτικές δείχνουν τον δρόμο

Το πρόγραμμα «Ευαισθητοποίηση για την ισότητα των φύλων ενάντια στη βία μεταξύ ερωτικών συντρόφων» (GEAR against IPV) είναι μια συντονισμένη δράση πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης της βίας μεταξύ ερωτικών συντρόφων μέσω παρεμβάσεων στο σχολικό πλαίσιο, οι οποίες στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των μαθητών/μαθητριών και των εκπαιδευτικών, γυναικών και ανδρών, της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τις επιζήμιες επιδράσεις των στερεοτυπικών αντιλήψεων για τα φύλα και τη σχέση τους με την έμφυλη βία. Το πρόγραμμα «GEAR against IPV» έχει υλοποιηθεί στην Αυστρία, την Κύπρο, την Κροατία, την Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Ρουμανία και την Ισπανία⁽¹³⁾.

Η προσέγγιση του «GEAR against IPV» επιλέχθηκε από το Ευρωμεσογειακό Ίδρυμα Γυναικών (IEMed) ως μία από τις δώδεκα πιο επιτυχημένες πρακτικές υποστήριξης και διαλόγου επί της πολιτικής για την πρόωθηση του ρόλου των γυναικών στην κοινωνία.

Την ευθύνη της υλοποίησης του εθνικού προγράμματος είχε η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ), ενώ οι σχετικές δράσεις και πολιτικές συνεχίζονται μέσω του τρέχοντος εθνικού προγράμματος «Οριζόντιες παρεμβάσεις εθνικής εμβέλειας για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών» (2014-2020) ⁽¹⁴⁾.

Πώς προστατεύονται οι γυναίκες και τα κορίτσια;

Οι γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα έχουν πρόσβαση σε ειδικές νομικές διατάξεις για την απομάκρυνση του δράστη από την οικογενειακή κατοικία και την απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών, τις κατοικίες συγγενών ή τον ξενώνα φιλοξενίας.

Η Ελλάδα υπέγραψε τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) τον Μάιο του 2011, αλλά δεν την έχει κυρώσει μέχρι σήμερα ⁽¹⁵⁾. Η σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι η σημαντικότερη διεθνής πράξη για την αντιμετώπιση αυτής της σοβαρής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τι βοήθεια είναι διαθέσιμη στην Ελλάδα;

Η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900 της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων (ΓΓΙΦ) λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως αλλά όχι δωρεάν (ισχύουν οι χρεώσεις για κλήση σε σταθερό). Παρέχει πολύγλωσση υποστήριξη στα ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά και άλλες γλώσσες, εφόσον παραστεί ανάγκη. Κατά τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, η τηλεφωνική γραμμή SOS δέχθηκε 10 176 κλήσεις, από τις οποίες το 79 % αφορούσαν περιστατικά έμφυλης βίας ⁽¹⁶⁾. Υπάρχει επίσης και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μέσω της οποίας παρέχεται υποστήριξη: sos15900@isotita.gr

Η γενική κρατική Τηλεφωνική Γραμμή Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας (197) λειτουργεί δωρεάν 24 ώρες το 24ωρο.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 26 ξενώνες γυναικών, που μπορούν να φιλοξενήσουν περίπου 470 γυναίκες και τα παιδιά τους. Οι περισσότεροι ξενώνες δέχονται και θύματα σωματεμπορίας, ενώ η μη κυβερνητική οργάνωση A21 με έδρα τη Θεσσαλονίκη φιλοξενεί θύματα σωματεμπορίας. Οι περισσότεροι ξενώνες γυναικών (21) είναι κρατικοί, αλλά υπάρχουν και 5 ξενώνες που λειτουργούν από μη κυβερνητικές οργανώσεις. Όλοι οι ξενώνες προσφέρουν δωρεάν διαμονή και ψυχολογική υποστήριξη, καλύπτουν δε και τις βασικές ανάγκες των γυναικών ⁽¹⁷⁾.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 26 ξενώνες γυναικών, που μπορούν να φιλοξενήσουν περίπου 470 γυναίκες και τα παιδιά τους.

Τηλεφωνική γραμμή SOS: 15900
Email: sos15900@isotita.gr

Κατά τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της, η τηλεφωνική γραμμή SOS δέχθηκε 10 176 κλήσεις, από τις οποίες το 79 % αφορούσαν περιστατικά έμφυλης βίας.

Σημειώσεις

- (¹) Συμβούλιο της Ευρώπης (2011). *Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας*. Συμβούλιο της Ευρώπης, Σειρά Συνθηκών αριθ. 210. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462536>
- (²) Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Τα αποτελέσματα με μια ματιά*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.
- (³) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). *Eurobarometer* (Ευρωβαρόμετρο). Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>
- (⁴) Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2013). *Gender Equality Index* (Δείκτης ισότητας των φύλων). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>
- (⁵) Στο ίδιο. Το ποσοστό των καταγγελλόμενων περιστατικών βίας στο σύνολο της ΕΕ ανέρχεται σε 33 %.
- (⁶) Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2014). *Estimating the Costs of Gender-based Violence in the European Union* (Εκτίμηση του κόστους της έμφυλης βίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>
- (⁷) *The Cost of Domestic Violence in Estonia* (Το κόστος της ενδοοικογενειακής βίας στην Εσθονία). Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf
- (⁸) Ελληνική Αστυνομία, Στατιστικά στοιχεία εγκληματικότητας: Στατιστικά στοιχεία εγκληματικότητας για το έτος 2013
- (⁹) Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Τα αποτελέσματα με μια ματιά*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.
- (¹⁰) Eurostat (2015). *Trafficking in Human Beings* (Εμπορία ανθρώπων). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/eurostat_report_on_trafficking_in_human_beings_-_2015_edition.pdf
- (¹¹) Νόμος 3500/2006 για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας.
- (¹²) Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (2009). *Εθνικό πρόγραμμα για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, 2009-2013*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.isotita.gr/var/uploads/Press/25112009_Ethniko_programma_bia.pdf
- (¹³) Βλέπε: www.gear-ipv.eu
- (¹⁴) Women Against Violence Europe (WAVE) (2015). *Country Report - Greece* (Εκθεση για την Ελλάδα), σ. 4. Διατίθεται στη διεύθυνση: [https://cloud-11.datenbanken24.de/apps/wave_help/public.nsf/IDs/160504-58684-CC-801102153/\\$FILE/Greece.pdf](https://cloud-11.datenbanken24.de/apps/wave_help/public.nsf/IDs/160504-58684-CC-801102153/$FILE/Greece.pdf)
- (¹⁵) Με απόφαση του υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (Υ.Α. 239/2015 και 443/2016), συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας με αποστολή τον εντοπισμό νομοθετικών κενών στην εθνική έννομη τάξη σε σύγκριση με τη σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και την υποβολή σχετικών προτάσεων, δεδομένου ότι η εφαρμογή της σύμβασης είτε εισάγει νέες αξιόποινες πράξεις (π.χ. ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων, αθέατος διώκτης κ.λπ.) είτε προβλέπει διαφορετικές ρυθμίσεις για θέματα όπως, π.χ., η ενδοοικογενειακή βία.
- (¹⁶) Υπουργείο Εσωτερικών, Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων (2013). *Δύο χρόνια της τηλεφωνικής γραμμής SOS 15900. Δελτίο τύπου*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.isotita.gr/var/uploads/PRESS%20%28APO%20SEP%202010%29/DT_27-3-13_GRAMMI-SOS.pdf
- (¹⁷) Women Against Violence Europe (WAVE) (2015). *WAVE Report 2015 on the role of specialist women's support services in Europe* (Εκθεση για τον ρόλο των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών στην Ευρώπη). Διατίθεται στη διεύθυνση: http://fileserver.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, EIGE

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα θέματα ισότητας των φύλων. Στήριζει τις/τους υπεύθυνες/-ους για τη χάραξη πολιτικής και όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους να γίνει η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πραγματικότητα για όλες τις Ευρωπαίες και όλους τους Ευρωπαίους, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, καθώς και αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα σε θέματα ισότητας των φύλων στην Ευρώπη.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, EIGE
Gedimino pr. 16 LT-01103
Vilnius
LIETUVA/ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
Τηλ. +370 52157444
Email: eige.sec@eige.europa.eu

Περισσότερες πληροφορίες:

- <http://eige.europa.eu>
- <http://www.twitter.com/eurogender>
- <http://www.facebook.com/eige.europa.eu>
- <http://www.youtube.com/eurogender>
- <http://eurogender.eige.europa.eu>

